

آمریکا و جهان در سالی که گذشت؛ سایه تحولات سیاسی بر اقتصاد جهانی در ۲۰۲۵

سال ۲۰۲۴ میلادی در حالی رو به پایان است که پیامدهای رویدادهای متعدد آن از جمله انتخابات ریاست جمهوری ایالات متحده آمریکا تا سال آینده و پس از آن در سراسر جهان احساس خواهد شد.

به گزارش خبرنگار ایرنا، در سال ۲۰۲۴ میلادی، جنگ اسرائیل علیه غزه تشدید شد و به لبنان سرایت کرد؛ اسرائیل جنگی را با حزب الله آغاز کرد تا اینکه ماه نوامبر، آتشبس شکننده ای به دست آمد. در سوریه، شورشیان سرانجام بشار اسد را در یک حمله برق آسا در دسامبر سرنگون کردند و جنگ روسیه در اوکراین وارد سومین سال خود شد.

اما انتخابهای رایدهندگان، در سالی که رکوردی برای انتخابات ملی در جهان بود، احتمالاً بیشترین تأثیر را بر شکوفایی جهانی در سال ۲۰۲۵ خواهد داشت به ویژه انتخاب مجدد دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق آمریکا.

دونالد ترامپ پس از پیروزی در انتخابات ریاست جمهوری ۵ نوامبر ۲۰۲۴ در پی نگرانی‌ها درباره قیمت‌ها و مهاجرت، ۲۰ ژانویه به کاخ سفید بازمی‌گردد و نخستین رئیس‌جمهور ایالات متحده خواهد بود که از دوران گروور کلیولند - بیست و دومین و بیست و چهارمین رئیس‌جمهور آمریکا در قرن نوزدهم، - دو دوره نامتوالی در این مقام قرار می‌گیرد.

بر اساس آمار رادیوی ملی آمریکا، بیش از ۱۵۵ میلیون نفر در انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۴ این کشور رای دادند که این میزان مشارکت در تاریخ ایالات متحده آمریکا پس از انتخابات ۲۰۲۰، در جایگاه دوم قرار دارد.

ترامپ ۴۶ درصد از آرای لاتین‌تبارها را به رغم لفاظی‌هایش علیه مهاجران به دست آورد که بالاترین میزان حمایتی است که تاکنون یک کاندیدای جمهوریخواه از لاتین‌تبارها به دست آورده است.

همچنین بر اساس نظرسنجی‌ها، میزان افرادی که در آمریکا گفته‌اند وضعیت مالی فردی آن‌ها نسبت به چهار سال پیش یا بدتر شده یا بدون تغییر باقی مانده است، ۷۶ درصد است. زمانیکه دیدگاه‌ها نسبت به اقتصاد این‌چنین منفی است، برای حزب حاکم [دموکرات] سخت است که پیروز شود.

«ناتان شیتس» اقتصاددان ارشد جهانی در سیتی و معاون سابق وزیر خزانه داری آمریکا در گفتگویی با شبکه خبری سی ان ان آمریکا با اشاره به عملکرد ضعیف بسیاری از احزاب حاکم در بیش از ۶۰ انتخابات امسال گفت: نارضایتی زیادی از مسیر اقتصاد جهانی وجود دارد. فضای سیاسی برای من بیش از هر زمانی که به یاد می‌آورم نامطمئن است.

سی ان ان می‌گوید که برای بسیاری از اقتصاددانان، منبع اصلی این ابهام، بازگشت قریب الوقوع ترامپ به کاخ سفید و به ویژه مساله تعرفه‌ها است.

در جریان مبارزات انتخاباتی، ترامپ درباره اعمال مالیات ۱۰ تا ۲۰ درصدی بر همه کالاهای وارداتی به آمریکا و تعرفه حداقل ۶۰ درصدی بر واردات از چین تاکید کرد.

ترامپ در اواخر نوامبر، پس از پیروزی مقابل کامالا هریس گفت که می‌خواهد ۲۵ درصد مالیات بر واردات از مکزیک و کانادا و «۱۰ درصد تعرفه اضافی، بالاتر از هر تعرفه دیگر» برای چین وضع کند.

کارشناسان پیش‌بینی‌های متفاوتی از آسیبی که تعرفه‌های جدید ترامپ برای سایر اقتصادها ایجاد می‌کند، تا حدی بسته به سطح تعرفه‌ها ارائه کرده‌اند. اما آسیب وجود خواهد داشت.

کریستین لاگارد، رئیس بانک مرکزی اروپا در اوایل ماه دسامبر در پاسخ به سوالی درباره تعرفه‌های احتمالی ترامپ بر واردات از اروپا به خبرنگاران گفت: من معتقدم که محدودیت‌ها در تجارت، اقدامات حمایت‌گرایانه، برای رشد مفید نیستند.

تعرفه‌های بالاتر می‌تواند برای اقتصاد آمریکا که بزرگترین اقتصاد جهان است، نتیجه معکوس بدهد.

گلدمن ساکس معتقد است به دلیل تعرفه بالقوه ۱۰ درصدی بر همه کالاهای وارداتی، ضربه قابل توجهی به تولید ناخالص داخلی آمریکا

وارد خواهد شد که در سال ۲۰۲۶ به اوج خود خواهد رسید که تا حدی به دلیل قیمت های مصرف کننده بالاتر است.

تأثیر تعرفه های بالاتر آمریکا بر اقتصاد جهانی به طور کلی به نحوه واکنش کشورهای تحت تاثیر این تعرفه ها نیز بستگی دارد. برای مثال، این کشور ها می توانند تعرفه های وارداتی از آمریکا را افزایش دهند.

شرکت مشاوره کپیتال اکونومیکس در یادداشت اخیر خود نوشت: "این ممکن است به یک جنگ تجاری جهانی ختم شود که اگرچه اشکال مختلفی داشته باشد، اما در نهایت می تواند ۲ تا ۳ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی را کاهش دهد."

بر اساس روند فعلی، ضربه ۳ درصدی به تولید جهانی، بیشتر رشد اقتصادی را از بین خواهد برد.

اما شرکت ها از عدم قطعیت خوششان نمی آید و حتی اگر ترامپ تعرفه های بالاتری را برای جهان معرفی نکند، نگرانی از این که ممکن است حداقل به برخی کشورها یا صنایع ضربه بزند که این اقدام بر سرمایه گذاری تجاری و بنابراین، اقتصاد شرکای تجاری آمریکا تأثیر خواهد گذاشت.

این همان پیشبینی تحلیلگران گلدمن ساکس و جی پی مورگان است. در نتیجه هر دو بانک پیش بینی های خود را برای رشد اروپا در سال آینده تعدیل کرده اند.

تحلیلگران گلدمن ساکس در ماه نوامبر با کاهش پیشبینی خود برای دومین اقتصاد بزرگ جهان در سال ۲۰۲۵ نوشتند: تأثیر مستقیم تر در چین است، که تقریباً مطمئناً با افزایش (تند) تعرفه ها مواجه خواهد شد.

یکی دیگر از جنبه های دیگری که تعرفه های وارداتی جدید ترامپ می تواند به اقتصاد جهانی آسیب برساند، کمک به یک دوره تورم جدید در آمریکا و مناطق دیگر است.

اگر همانطور که ترامپ در طول مبارزات انتخاباتی خود وعده داده بود، مالیات ها را کاهش دهد و مهاجرت را سرکوب کند، که به طور بالقوه منجر به کمبود نیروی کار و افزایش دستمزدها می شود، قیمت ها در آمریکا نیز سریع تر افزایش خواهند یافت.

هرج و مرج و رکود

آمریکا تاکنون تنها کشوری نیست که شاهد تغییرات سیاسی بزرگ در سال جاری بوده است.

اما نوتل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه، انتخابات پارلمانی زودهنگام را در تابستان برگزار کرد که منجر به تشکیل یک دولت در اقلیت شد که در اوایل ماه جاری فروپاشید. به طور مشابه، ائتلاف حکومتی در آلمان، سومین اقتصاد بزرگ جهان، ماه گذشته از هم پاشید و راه را برای انتخابات زودهنگام در فوریه ۲۰۲۵ هموار کرد.

کابینه جدید در پاریس، احتمالاً مانند دولت کوتاه مدت پیشین خود، با پارلمانی که در آن هیچ جناحی اکثریت قاطعی ندارد، برای حکومت کردن مشکل خواهد داشت. این امر محیط سیاسی را ناپایدار می‌کند و سرمایه‌گذاری تجاری و هزینه‌های مصرف‌کننده را محدود می‌کند.

بانک اروپایی ING در گزارش اخیر خود اعلام کرد: «هرج و مرج سیاسی بر رشد فرانسه در سال آینده تاثیر خواهد گذاشت. تهدید دائمی مخالفت با هر دولتی که ایجاد شود؛ عدم امکان تصویب بودجه برای نظم بخشیدن به امور مالی عمومی و چشم‌انداز انتخابات بیشتر، به عدم اطمینان دامن می‌زند.»

بر اساس قانون اساسی فرانسه، این بلاتکلیفی حداقل تا اواسط سال آینده ادامه خواهد داشت.

ثروت آلمان در سال‌های آینده تا حد زیادی به نتیجه انتخابات آینده بستگی دارد. یک سوال کلیدی این است که آیا دولت جدید برای سرمایه‌گذاری و اجرای اصلاحات ساختاری و ام‌بیشتری خواهد گرفت تا به رشد مورد نیاز کمک کند. ING گفت: «در غیر این صورت، رکود طبیعی خواهد بود.»

علاوه بر این، با توجه به بخش بزرگ صنعتی آلمان و نقش آمریکا به عنوان دومین شریک تجاری مهم آلمان، پس از چین، هرگونه تعرفه جدید آمریکا بر کالاهای وارداتی از آلمان اهمیت زیادی خواهد داشت.

تاثیر جنگ‌ها

رشد جهانی همچنین می‌تواند تحت تأثیر اتفاقاتی که در خاورمیانه نفتخیز رخ می‌دهد، باشد؛ اگرچه اقتصاددانان در این مرحله کمتر نگران پیامدهای منفی کوتاه‌مدت خصومت‌ها در این منطقه هستند.

«ناتان شیتس» اقتصاددان ارشد جهانی در سیتی و معاون سابق وزیر خزانه داری آمریکا به شبکه سی ان ان گفت: «پارامترهای درگیری فعلی مستقیماً (جریان) نفت را به خطر نمی اندازد. این شرایط ممکن است گسترش یابد، اما کشورهای بزرگ در خاورمیانه خواهان یک درگیری منطقه ای نیستند زیرا اگر چنین بود، ما پیش از این شاهد چنین جنگی بودیم.»

سی ان ان می گوید: قیمت نفت از اوج خود که اندکی پس از عملیات نظامی حماس علیه اسرائیل در ۷ اکتبر ۲۰۲۳ به آن سطح رسیده بود، کاهش یافته و اکنون به سطحی رسیده است که در ژوئن سال گذشته مشاهده شد.

در مورد سوریه، حتی قبل از شروع جنگ داخلی آن در سال ۲۰۱۱، این کشور سهم زیادی از تولید جهانی نفت را نداشت و جنگ، بسیاری از زیرساخت های نفتی آن را نابود کرد. این موسسه مشاوره یک روز پس از سرنگونی حکومت اسد گفت: «تحولات سوریه تأثیر بسیار کمی بر اقتصاد جهانی خواهد داشت.»

جنگ روسیه در اوکراین اثر خود را بر اقتصاد جهان گذاشته و قیمت گاز طبیعی در اروپا را بسیار بالاتر از حد معمول نگه داشته است. ترامپ گفته است که می خواهد جنگ را به سرعت به پایان برساند. اما چگونگی این راه حل، پیامدهای اقتصادی آن را تعیین می کند.

کریستین شولز و جیادا جیانی، تحلیلگران سیتی به سی ان ان گفتند، در حالی که «آتشبس منظم» ممکن است اعتماد تجاری به اروپا را افزایش دهد و قیمت انرژی را کاهش دهد، «یک فروپاشی پر هرج و مرج» می تواند باعث جریان های بزرگتر پناهجویان به منطقه شود و «درگیری با روسیه را گسترش دهد».

رویای ترامپ برای گسترش امپراطوری

علاوه بر این، ترامپ از زمان پیروزی در انتخابات ریاست جمهوری، روحیه امپریالیستی شگفت انگیزی داشته است. او برای تصاحب گرینلند، بازپس گیری کانال پاناما، ضمیمه کردن کانادا، و به طور بالقوه حمله به مکزیک تلاش کرده است.

به گزارش آکسیوس، در هر مورد، ترامپ در حال ترکیب شوخی، مذاکره و ارباب است. او دست کم تا حدودی کانادا را ایالتی از آمریکا توصیف کرد تا زمینه را برای سرنگونی «فرماندار» جاستین ترودو ایجاد

کند.

او خواهان تصرف گرینلند و کانال پاناما شده است. مشخص نیست که دقیقاً چگونه می‌توان در کوتاه‌مدت یک تهاجم به این مناطق انجام داد. ترامپ اظهارات جنجالی می‌گوید، گاهی اوقات به آن عمل می‌کند، و اغلب اقدامی نمی‌کند.

تحلیلگران می‌گویند آماده شرایط پرتنش باشید که پس از چهار سال تمجید جو بایدن رئیس‌جمهور آمریکا از اتحادها و نهادها رخ خواهد داد.

ترامپ به «نظم جهانی» اهمیت چندانی نمی‌دهد و فکر می‌کند که خارج کردن شرکای خارجی از تعادل یا در صورت امکان، سرگردان کردن آنها، به نفع آمریکاست. حتی اگر اظهارات او همیشه کاملاً جدی نباشد، نمی‌توان آنها را نادیده گرفت.

موته اگده، نخست‌وزیر گرینلند، در پاسخ به ترامپ گفته است: «گرینلند متعلق به ماست. ما فروشی نیستیم و هرگز برای فروش نخواهیم بود. ما نباید مبارزه طولانی خود برای آزادی را از دست بدهیم.»

ترامپ یک روز پیش از آن، «مالکیت» بزرگترین جزیره جهان را «یک ضرورت مطلق» توصیف کرده بود.

به گزارش رویترز، افراد دخیل در انتقال سیاسی ترامپ در مورد چگونگی تصاحب یا سرپرستی گرینلند توسط آمریکا بحث کرده اند.

جاذبه‌های این جزیره شامل منابع طبیعی و موقعیت آن است در حالی که آمریکا، روسیه و سایر قدرت‌ها برای یافتن جای پای در قطب شمال تلاش می‌کنند.

زمانی که ترامپ برای اولین بار در سال ۲۰۱۹ پیشنهاد خرید گرینلند را مطرح کرد، این اظهارات به طور گسترده به عنوان یک شوخی تلقی شد.

سپس ترامپ سفر به دانمارک لغو کرد. دانمارک، گرینلند را به عنوان یک قلمرو خود کنترل می‌کند و لغو سفر ترامپ پس از مخالفت مته فردریکسن، نخست‌وزیر دانمارک با اظهارات وی انجام شد.

در همین حال، ترامپ اعلام کرد که اگر هزینه کشتی‌های آمریکایی برای

عبور از آبراه پاناما که آمریکا از سال ۱۹۷۷ کنترل آن را به پاناما بازگرداند - کاهش نیابد، آمریکا «به دنبال بازگرداندن کانال پاناما به خود خواهد شد.»

خوزه رائول مولینو، رئیس جمهور پاناما در یک سخنرانی زنده اعلام کرد که پاناما حتی یک متر مربع از کانال را تحویل نخواهد داد، که ترامپ رسانه اجتماعی خود در پاسخ گفت: "تا ببینیم چه خواهد شد!"

ترامپ در ادامه تصویری از پرچم آمریکا بر فراز کانال پاناما به اهتزاز درآورد که در توضیح آن نوشت: به کانال آمریکا خوش آمدید! او همچنین از «چین» که به طور فزاینده ای بر تجارت در سراسر قاره آمریکا تسلط دارد، به عنوان دلیلی برای کنترل کانال یاد کرد.

این دومین بار در ماه جاری میلادی (دسامبر ۲۰۲۴) است که ترامپ در چارچوب تلاش برای مذاکره مجدد در مورد شرایط تجاری پیشنهاد تصرف (غصب) سرزمین را می دهد.

ترامپ قبلاً به جاستین ترودو نخست وزیر کانادا گفته بود که اگر کشورش به پنجاه و یکمین ایالت آمریکا تبدیل شود، می تواند از تعرفه ها اجتناب کند؛ پیامی که او بارها از طریق جوکها تکرار کرده است.

اما این اظهارات همه سرگرمی و بازی نیست. متحدان ترامپ همچنین در مورد "تهاجم نرم" بالقوه به مکزیک بحث کرده اند. این می تواند شامل هدف قرار دادن کارتل ها از طریق عملیات نیروهای ویژه فرامرزی یا حملات پهپادی باشد.

کلودیا شینبام، رئیس جمهور مکزیک، این ایده را "کاملاً یک فیلم" خواند و گفت: "البته ما با تهاجم یا این نوع حضور در کشورمان موافق نیستیم."

اما انتخاب های ترامپ برای رهبری وزارت امور خارجه، پنتاگون، شورای امنیت ملی و سیاست مرزی همگی نوعی از عملیات نظامی آمریکا علیه کارتل ها را تایید کرده اند. سیاست «اول آمریکا»ی ترامپ در حال مواجهه با امپریالیسم آمریکایی است اما هیچ کس، از جمله ترامپ، واقعا نمی داند که این امور چگونه پیش خواهد رفت.